

वव्रिरात्रेयः। अग्निः। गायत्री, ३-४ अनुष्टुप्, ५ विराडूपा

अभ्यवस्थाः प्र जायन्ते प्र वव्रेर्वव्रिश्चिकेत। उपस्थे मातुर्वि चष्टे ॥ ५.०१९.०१

वव्रेः- सम्भक्तुरग्नेः। अवस्थाः। अभि- आभिमुख्येन। प्र जायन्ते। वव्रिः- सम्भक्ताग्निः। चिकेत- बुद्धवान्। मातुः- भूम्या अदितेः। उपस्थे- अन्तिके। विचष्टे- विशेषेणापश्यत् ॥१॥

जुहुरे वि चितयन्तोऽनिमिषं नृम्णं पान्ति। आ दृह्मां पुरं विविशुः ॥ ५.०१९.०२

चितयन्तः- प्रज्ञावन्तः। वि- विशेषेण। जुहुरे- जुहुविरे। अनिमिषम्- प्रतिक्षणम्। नृम्णम्- त्वद्वीर्यम्। पान्ति- पालयन्ति। दृह्माम्- दृढाम्। पुरम्- त्वत्पुरीम्। आ विविशुः ॥२॥

आ श्वेत्रेयस्य जन्तवो द्युमद्वर्धन्त कृष्टयः।

निष्कग्रीवो बृहदुक्थ एना मध्वा न वाजयुः ॥ ५.०१९.०३

निष्कग्रीवः- अलङ्कृताः। बृहदुक्थः- महामन्त्रयुक्ताः। वाजयुः- अन्नकामाः। कृष्टयो जन्तवः- ऋत्विजो यजमाना वा। मध्वा न- माधुर्येणेव। एन- यज्ञेन। श्वेत्रेयस्य- अन्तरिक्षस्थस्य। श्वित्रमन्तरिक्षम्। द्युमत्- प्रकाशम्। वर्धन्त- अवर्धयन् ॥३॥

प्रियं दुग्धं न काम्यमजामि जाम्योः सचा।

घर्मो न वाजजठरोऽदब्धः शश्वतो दभः ॥ ५.०१९.०४

घर्मः- उष्णशक्तियुक्तः। न- च। वाजजठरः- अन्नपाचकजाठरः। अदब्धः- अहिंस्यः। शश्वतः- सनातनः। दभः- शत्रुहिंसकः। जाम्योः- द्यावापृथिव्योः। सचा- सहायोग्निः। अजामि- दोषरहितम्। प्रियम्। दुग्धम्- क्षीरम्। काम्यम्- कमनीयम्। न- इव। मन्त्रं शृणोतु ॥४॥

क्रीळन्नो रश्म आ भुवः सं भस्मना वायुना वेविदानः।

ता अस्य सन्धृषजो न तिग्माः सुसंशिता वक्ष्यो वक्षणेस्थाः ॥ ५.०१९.०५

रश्मे- ज्योतिष्मन् । भस्मना- भासकेन । वायुना- देहस्थवातेन प्राणेन । वेविदानः- ज्ञातः । नः-
अस्माकं देहेषु । क्रीळन्- क्रीडन् । आ भुवः- भव । वक्षणेस्थाः- वाहकस्थिताः । वक्ष्यः- वहन्त्यः ।
सुसंशिताः- सुतीक्ष्णाः । धृषजः- शत्रुधर्षणशीलाः । ताः । अस्य- एतस्य ज्वालाः । न तिग्माः- न
तीक्ष्णाः । सन्- सन्तु ॥५॥

Dr. Rangraji